

Zkouška VPL - písemná část

14. ledna 2022

1. Nechť $T = \{p \vee s, q \leftrightarrow r, p \rightarrow (\neg q \wedge r)\}$ je teorie nad $\mathbb{P} = \{p, q, r, s\}$.
  - (a) Axiomatizujte $M^{\mathbb{P}}(T)$ výrokem v CNF a zapište T v množinové reprezentaci. (2b)
  - (b) Pomocí implikačního grafu ukažte, že T je splnitelná. (2b)
  - (c) Rezolucí dokažte, že $T \models \neg p \wedge s$. (3b)
  - (d) Zjistěte, kolik je navzájem T -neekvivalentních výroků nad $\mathbb{P}$, které jsou nezávislé v T . Uveďte dva příklady takových výroků (pokud existují). (2b)
2. Uvažme následující tvrzení:
  - (i) Existuje student, který pokud složí zkoušku z logiky, tak zkoušku z logiky složí všichni studenti.
  - (ii) Existuje student, který pokud složí zkoušku z logiky, tak všichni studenti vystudují matfyz.
  - (a) Formalizujte tvrzení (i), (ii) po řadě jako sentence φ, ψ v jazyce $L = \langle Z, M \rangle$ bez rovnosti, kde Z, M jsou unární relační symboly a $Z(x), M(x)$ značí, že “student x složí zkoušku z logiky”, resp. “student x vystuduje matfyz”. Poté formule φ, ψ převedte do prenexního tvaru. (2b)
  - (b) Tablo metodou rozhodněte, které z formulí φ, ψ jsou logicky pravdivé. Jako zdůvodnění uveďte příslušná dokončená tabla. (4b)
  - (c) Zvolte libovolnou bezespornou větev V v jednom z tabel z (b) a sestrojte kanonický model $\mathcal{A}$ z větve V . (2b)
  - (d) Je teorie $\{\psi\}$ v jazyce L konzervativní extenzí teorie $\{\varphi\}$ v jazyce $L' = \langle Z \rangle$? Uveďte zdůvodnění. (2b)
3. Nechť T je teorie v jazyce $L = \langle 0, -, \text{abs}, <, f, g \rangle$ s rovností, kde 0 je konstantní symbol, abs, f, g jsou unární funkční symboly, $-$ je binární funkční a $<$ je binární relační symbol, s axiomy
$$\varphi_1 : (\forall u)(\forall \varepsilon)(0 < \varepsilon \rightarrow (\exists \delta)(0 < \delta \wedge (\forall x)(\text{abs}(x - u) < \delta \rightarrow \text{abs}(f(x) - f(u)) < \varepsilon))),$$
$$\varphi_2 : (\exists u)(\exists \varepsilon)(0 < \varepsilon \wedge (\forall \delta)(0 < \delta \rightarrow (\exists x)(\text{abs}(x - u) < \delta \wedge \neg(\text{abs}(g(x) - g(u)) < \varepsilon))).$$
  - (a) Nalezněte formule φ'_1, φ'_2 v prenexním tvaru, které jsou ekvivalentní s φ_1 resp. φ_2 . (1b)
  - (b) Pomocí skolemizace sestrojte otevřeně axiomatizovanou teorii T' (případně v širším jazyce L') ekvivalentní s T . (2b)
  - (c) Buď $\mathcal{A} = \langle \mathbb{R}, 0, -, \text{abs}, <, \text{id}, \text{sgn} \rangle$, kde $0, -, <$ má svůj obvyklý význam na $\mathbb{R}$, $\text{abs}(r) = |r|$ a $\text{id}(r) = r$ pro všechna $r \in \mathbb{R}$ a $\text{sgn}(0) = 0$, $\text{sgn}(r) = |r|/r$ pro $r \neq 0$. Nalezněte expanzi $\mathcal{A}'$ struktury $\mathcal{A}$ do jazyka L' takovou, že $\mathcal{A}' \models T'$. (2b)